

Ilona Hájková

Diplomová práce

VÝKON RODIČOVSKÉ ODPOVĚDNOSTI OSOBAMI VE VÝKONU TRESTU ODNĚTÍ SVOBODY

Oponentský posudek

Předložená práce se zabývá tématem zachování rodinných vazeb v souvislosti s výkonem trestu odnětí svobody, je tedy plně v souladu se zaměřením studijního oboru Křesťanská krizová a pastorační práce. Text o rozsahu 86 stran je doplněn dvěma přílohami (znění výzkumného dotazníku, výpočet koeficientu kontingence) a seznamem literatury, který obsahuje 43 knižních a internetových zdrojů (z toho 5 anglických), a 41 legislativních norem a soudních nálezů. Práce je psána svěžím a srozumitelným jazykem, s minimálním počtem pravopisných chyb; formální stránka je na velmi dobré úrovni.

Teoretická část práce analyzuje možnosti, které má rodič ve výkonu trestu odnětí svobody pro výkon své rodičovské odpovědnosti z hlediska platné české legislativy. Text je přehledně a systematicky strukturován: začíná výkladem pojmu rodičovská odpovědnost, dostává se až k jejímu omezení v rámci výkonu trestu a končí podrobným popisem možností, které vězněné osobě v tomto ohledu zůstávají.

Ve druhé části nacházíme popis a výsledky kvantitativního výzkumu, realizovaného autorkou mezi odsouzenými muži a ženami v osmi českých věznicích. Výsledná zjištění nejsou nijak překvapivá: ukazuje se, že většina respondentů udržuje kontakt se svými dětmi, a to nejčastěji skrze telefonické rozhovory a osobní návštěvy ve věznicích. Asi třetina oslovených však z různých důvodů kontakt se svými dětmi neudrží. Kromě toho autorka odhaluje velkou míru nespokojenosti se způsobem, jak mohou být návštěvy vykonávány: nevhodné časové možnosti, velká vzdálenost věznice od místa bydliště, nedostatek soukromí apod. Tato zjištění jsou v diskusi kriticky hodnocena a srovnávána s koncepcí rozvoje českého vězeňství do roku 2025 a s mezinárodními normami a doporučeními. Autorka také vyhodnocuje tři výzkumné hypotézy, které si stanovila na začátku výzkumu, a konstatuje, že s návštěvností dítěte ve věznici níže souvisí plán žít s dítětem po ukončení trestu a také pohlaví vězněného rodiče, naopak silně souvisí s návštěvností vzdálenost místa bydliště dítěte od věznice.

Za cíl práce si autorka stanovila „analyzovat aktuální úpravu práv a povinností rodičů a zjistit jejich naplňování v praxi, konkrétně v situaci rodičů vykonávajících trest odnětí svobody“ (s. 14). K naplnění tohoto cíle mám jedinou výhradu: vzhledem ke specifčnosti vězeňského prostředí a vysoké míře účelovosti v jednání i vypovídání odsouzených je třeba brát výsledky výzkumu s jistou rezervou. Kdyby autorka měla možnost realizovat výzkum osobně (což se jí podařilo jen v jediné věznici), mohla by doplnit údaje z dotazníku alespoň orientačními rozhovory s některými respondenty. Možná by pak vyšly najevo skutečnosti či interpretace, příp. také dezinterpretace, které nelze z vyplněných dotazníků vyčíst.

Druhá moje připomínka se týká práce se zjištěnými fakty: očekával bych, že se autorka bude pít po příčinách neutěšeného stavu a hledat cesty, jak tuto situaci změnit. To je sice obsáhlé téma, které by vydalo na disertační práci, alespoň rámcová úvaha v tomto směru by ovšem mohla ukázat, že autorka rozumí svému tématu do hloubky a v širším kontextu.

Vzhledem k tomu, že kromě uvedených připomínek nenacházím žádné zásadní chyby ani v teoretické ani v praktické části práce, doporučuji ji k obhajobě a navrhuji hodnocení B – velmi dobře.

Pro obhajobu prosím o promyšlení následujících otázek:

Jak byste motivovala k převzetí rodičovské odpovědnosti ty odsouzené rodiče, kteří nemají se svými dětmi žádný kontakt na základě vlastního rozhodnutí? A jak byste postupovala v případě, že jim v tom brání objektivní překážky (vzdálenost, rozhodnutí druhého rodiče apod.)?

Jaké navrhuje ideální podmínky pro konání návštěv dětí ve věznicích (z hlediska času, prostoru, soukromí apod.), aby přitom zároveň nebyly narušeny požadavky bezpečnosti?

V Praze 26. 1. 2020

Mgr. Michael Martinek, Th.D.

